

VILÁGOS SÁG

I. ÉVFOLYAM

AZ ERDÉLYI MAGYAR DOLGOZÓK LAPJA

19. SZÁM

Sűrű seprű, nagy rosta

Amióta a Vörös Hadsereg elűzte Kolozsvárról a szabad szervezkedés és szólásszabadság esküdt ellenségeit, azóta a város fizikai és szellemi dolgozói oly lendülettel szervezkednek, hogy elismerésünk kifejezésén túl, önkéntelenül is felvetődik a kérdés: vajjon máról-holnapra mindenki öntudatos szocialistává, vagy legalább is harcoss demokratává változott volna? Alig egy félévvel ezelőtt elég sokan akadtak a dolgozók minden rétegéből is olyanok, akik Hitler győzelméért imádkoztak. Kétségtelenül sok embert kijozanítottak az események, de az is kétségtelen, hogy az eseményektől is felébredtek, sőt elhordták az irhájukat, sokan pedig itt maradtak s valahogy átvészelni próbálják azt az időt, ami szerintük az „új fegyverek bevetéséig” szükséges... Ittlappangásukra vall az is, hogy lépten-nyomon felháborodott munkásokkal találkozni, akik méltatlankodva ujságolják, hogy itt is, meg ott is feltűnedezni látnak a szakszervezetekben és a gyárakban tegnap még Hitler és Szálasi mellett csaholó sötét alakokat. Egyes szakszervezeti vezetők meg tudni vélik, hogy bizonyos közhivatalokban ma is fasiszta érzelmű egyének rendelkeznek. Éppen csak azt nem értjük, miért nem rángatják ki ezeket a fasisztákat a gyűlések soraiból és a hivatali székéből, mihelyt megpillantják őket?

Nem egyszer szóvá tettük már a tiszta demokrácia kialakulása érdekében, hogy a közélet minden területéről és szellemi örhelyéről el kell takarítani a fasiszta szemetet. A seprűt azonban nemcsak az iróknak kell megragadniuk, hanem minden egyes valóban demokratáknak érzelmű munkásnak és értelmiséginek is. A „Világosság” nem köztisztviselési hivatal, de azért valamennyiünk házatáját szemmel tartja. Ezáltal szakszervezeteink tisztántartásához igyekszik segítséget nyújtani. Szakszervezeteinkben a tagfelvétel nem olyan szigorú, mint a munkásság pártjaiban, éppen ezért a szakszervezetekbe áramló tömegek közé könnyebben beférkőzhetnek a magukat elrejtve igyekvő fasiszták.

A Szakszervezeti Tanács különösen azokat az új szakszervezeteket tartsa szemmel, amelyekbe az állami alkalmazottak léptek be tömegesen. A tegnapi fasiszta állam csak olyanoknak igyekezett kenyeret adni, akik a fasiszta kormányokat dicsőítették, vagy legalább is kritika nélkül elvisselték. Emlékszünk jól, hogy ezek az elemek az első világháborút követő demokratizálódási folyamatban is lázas szervezkedésbe kezdtek. Usztak azzal a tömegárral, amely akkor is a szocialista párttal és a szakszervezetek felé özönlött. A munkás tömegszervezetek taglétszáma ugrásszerűen növekedett, akár csak most, de az első reakciós visszacsapásokra az ujonnan szervezkedők nagyrésze szétugrott, sőt később az ellentáborba ment át s egyúttal üvöltött a fasisztákkal ellenünk.

Vigyázat tehát, a nagy szervezkedési láz nem ejti tévedésbe a kipróbáltakat. Ezek jól tudják, hogy az öntudatosító nagy események hatása alatt nagyon sokan ösztönösen belátják eddigi tévelygéseik káros voltát, de azt is tudják, hogy az ingadozás még nem szűnt meg. Éppen ezért a tömegszervezetekben is sorra kell hogy kerüljön a sűrű seprű, meg a nagy rosta. A rostalikak pedig egy-

„Magyarországnak fel kell szabadítania magát”

—üzeni Károlyi Mihály, a londoni Magyar Tanács elnöke

25 német hadosztályt zártak körül a Balkánon

LONDON, november 9. (Rádió.) Károlyi Mihály, a Londonban működő Magyar Tanács elnöke, újabb felhívást intézett Budapest lakosságához. „Magyarországnak fel kell szabadítania magát és saját kezébe kell vennie sorsának irányítását” — hangzik a felhívás. „Egyetlen mód a menekülésre az, ha óriási nemzeti felkeléssel lerázzuk a náci igát és minden erőnkkel támogatjuk a Vörös Hadsereget. Biztosak vagyunk abban, hogy a kisgazda, szociáldemokrata, kommunista és a béképárt magáévá fogja tenni célkitűzéseinket, melyek Magyarország demok-

rata szellemben való átalakítását, a fasiszta elemek eltávolítását, a politikai foglyok szabadonbocsátását, a háborús bűnösök megbüntetését és a föld igazságos szétosztását célozzák”.

LONDON, november 9. (Rádió.) Londoni hirmagyarazók rámutatnak arra, hogy a németeknek nincs szándékukban Budapestet feladni és így a főváros nagy pusztulás előtt áll. Erre mutat Szálasi vezérkari főnökének, Beregyi vezérezredesnek ama kijelentése is, melyet a soroksári arcvonalon tett szemléje alkalmával. E szerint elhatározták, hogy Budapestet a végsőkig megvédik.

Az amerikaiak új támadása Nancynál

LONDON, november 9. (Rádió.) Walcheren szigetén már csak egészen kis német egységek küzdenek a sziget északi részén, de megtisztítása már csak rövid idő kérdése. A Maas alsó folyásának déli része a mördejki német hidő kivételével teljes mértékben a szövetségesek birtokában van. Aachen-től délkeletre súlyos harcok folynak. Patton tábornok 3. amerikai hadserege a 7. hadsereggel erősödött meg és Nancy körzetében új nagy támadásba kezdett. Eddig 14 falut foglaltak el.

Olaszországban Forlì birtokáért folyik a harc. A 8. angol hadsereg közvetlen a város előtt áll.

Dalmáciában Tito csapatai tüzéséggel lövik Knint, a németek ottani utolsó erődállását.

Roosevelt nagy beszédet mondott újratámasztása alkalmából

NEWYORK, november 9. (Rádió.) Sztalin marsallnak a nagy októberi forradalom évfordulóján mondott beszéde után, amelyet az Egyesült Nemzetek saj-

Albániában Korica elfoglalása után albán csapatok a főváros, Tirana nagyrésztét is birtokbavették.

Jugoszláviában bolgár csapatok elfoglalták Sztrumicát. Görög és angol csapatok Florina elfoglalása után birtokbavették Bitolt és tovább folytatják északi irányban előnyomulásukat. Jelenleg Szkopljét, a hajdani Üszküböt ostromolják. A németeknek a Balkánon 15—25 hadosztályuk volt bevetve, melyek visszavonulási útját elvágták. Igyekeztek most arra irányulni, hogy az Ibar és a nyugati Morava völgyében kivágják magukat, de a bolgár és jugoszláv csapatok ezt részben már meg is akadályozták. Pristina környékén súlyos harcok folynak a Nis felől előnyomuló szövetséges csapatokkal.

tója a végső győzelembe vetett szilárd hit és a háboru utáni biztonságra irányuló teljes együttműködés megnyilatkozásaként üdvözölt, Roosevelt ne-

gyedszeri újratámasztása került a világpolitikai események homlokterébe.

Roosevelt elnök többsége a még mindig befejezetlen szavazás során hatalmasan növekszik. A csütörtök hajnalban kiadott jelentés szerint Roosevelt 23,071.000 szavazatot, a köztársasági ellenjelölt Dewey pedig 20,278.000 szavazatot kapott. A képviselőházban a demokratáknak 233, a republikánusoknak 162 helyük van.

Roosevelt szerdán este újabb négy évre történet megválasztása alkalmából a főbbi között ezt mondotta:

— Nyolcvan év óta először háboruban tartottuk meg az elnökválasztást. Ismét bebizonyítottuk a világnak, hogy a demokrácia élő erő, hogy rendületlenül hiszünk az amerikai intézményekben és hogy a mi kormányzatunknak a lelkiismeret és nem az erőszak a forrása. Egyesüljünk abban a meggyőződésben, hogy a háboru megnyeréséért és a tartós béke biztosításáért erőfeszítéseink nem lesznek hiabavalók.

Hitler hallgat...

Hitler tegnap este a háboru óta első ízben nem mondott beszédet az 1923-as müncheni sörpince-puccs évfordulóján. A német hírszolgálat azzal próbálja kimenteni ezt a hallgatást, hogy a totális mozgósítás következtében mindenféle ünnepeket beállítottak. Szerdán a német rádióban csak egyetlen bejelentés utalt az évfordulóra. A hollandiai frontkatonák számára közvetített műsor közben a bemondó a következőket mondotta: „November 9-ikének előestéjén komoly zenét közvetítünk. Következik: Schubert befejezetlen szimfóniája...”

Moszkva hadijelentése

MOSZKVA, november 9. A szovjet tudósító iroda hadijelentése: November 8-án az arcvonalakon lényeges harcok cselekmény nem volt. November 7-én helyi jelentőségű harcok közben 14 német harcokocsit lőtünk ki és 6 ellenséges repülőgépet semmisítettünk meg.

általán ne legyenek szűkek. Hulljanak csak ki a rostalikak azok az ingadozók is, akik hajlanosak semleges szemmel hunyni a mellettük meglapuló fasiszták bűnei felett.

Ha azt akarjuk, hogy szakszervezeteink ne az igazolványokat hajszolók laza gyűlékezetei legyenek, hanem a valóban demokratikus újja-

építés legerősebb tömegszervezetei, akkor a sorailba férkőző fasiszták elől szemet hunyni bűn és nemcsak háborogni meg sápitózni kell a gyanús figurák láttára, hanem le kell csapni rájuk könyörtelenül. Sajtóban, tömeggyűléseken és mindenütt, ahol feltűnedeznek.

Nagy István.

Elkészített a németek új csodafegyvere

Londont lövi a V-2, de az északhollandiai elindító-állomások máris veszélyben vannak

MOSZKVA, november 9. (Bébió) A német hadijelentés hivatalosan közli, hogy bevetették a V-2-öt, mely már több hét óta a V-1 megerősítése céljából tűz alatt tartja az angol fővárost. A bukaresti rádió november 9-i reggeli adásában londoni jelentésre utalva közölte, hogy az új német fegyver lövedéke 12 méter hosszú, erős töltetű robbanóttest, melynek hatása több mérföldre terjed ki.

A Világosság katonai szakértője a következőkben fejt ki az új fegyver várható hatását: Amikor nyilvánvalóvá vált, hogy a V-1 hatása a várakozásoknak nem felelt meg,

a hillerista propaganda a közvélemény megnyugtatólására egy újabb fegyver bevetésének lehetőségét csillogtatta meg a német nép előtt. Sokan csodákat vártak és a legképtelenebb találgatások láttak napvilágot.

Guderian, a német fővezérség helyettes vezérkari főnöke, amikor szeptember végén Budapesten járt, már szerényebben eszelt a várható hatást. Ő csak azt ígérte, hogy az erőviszonyokat ez ki fogja egyenlíteni, de még nem jelent döntést. Most a német hadijelentés hírül adja, hogy a V-2 már több hete használatban van.

Sem az előzőnek, sem a mostaninak egyáltalában semmi befolyása sem volt a hadműveletekre. Az első fegyver hatására toglalták el a szövetségesek Franciaországot, a mostanira remélhetően gyorsabban fog-

ják birtokbavenni Észak-Hollandiát, ahol az elindító-állomásokat sejni lehet.

Egy azonban biztos: új fegyver még nem döntött el háborút. Németországnak nagy kísérletezésekre sem ideje, sem módja nincs. Egy ilyen fegyver legyártásához legalább egy évre van szükség. Ez viszont azt jelenti, hogy a most bevetésre kerülő fegyvereket még az invázió előtt kezdték el tervezni ennek megállítására. Azóta sok mindent jelentett ki Hitler. Két évvel ezelőtt kikelt azok ellen, akik a sztalingrádi taktikáját bírálni merték, egy évvel ezelőtt pedig bejelentette, hogy a tényleg jobban felkészültek, mint valaha. Az idén nem is beszélt a sör-csarnokos forradalom évfordulóján, ha pedig a mostani helyzet kivédésére egy új fegyvert tervezetne, ez csak jövő ilyenkorra lenne készen. De hol lesz akkorra Hitler?

A román sajtó hangja

N. Moraru írja a ROMÁNIA LIBERÁ 1944 november 6-iki számában, az első Sănătescu-kormány terhére róván az Északerdélyben történeteket:

Szűnjék meg az erdélyi rémuralom. A felszabadító orosz hadseregek a román seregekkel együtt folytatják előnyomulásukat, hatalmas csapásokat osztva a hillerista ellenségre. S a felmentő seregek hátában jönnek a „fekete szarak”, Olteanu bandái, prédálva, erőszakot téve, gyilkolva — s mindezt a nemzeti bosszúállás nevében. A magyar lakosságot betű szerint kiirtják. Olteanu bandái ugyanazt teszik itt, amit a zsidókkal, ukránokkal s a többiekkel tettek — a barátaik. S a barbar sovinizmus, melynek semmi köze sincs a tiszta nemzeti érzésekhez, szétszagatott gyermekek és meggyalázott asszonyok testén át járja áldatlan utját.

Ismerjük a tényeket és kezünkben vannak a bizonyítékok...

Legyen vége a büntetteknek. Elkövetőiket példásan meg kell büntetni. A terrorista bandákat fel kell oszlatni.

Vajjon Maniu tud-e mindezekről? Azt hisszük, nem tud. Különböző pillanatok sem mondaná magát demokratának és náci-ellenesnek. Nap-nap után jönnek hírek az ő nevének védelme alatt elkövetett új meg új gáztettekről, szörnyűségekről. Vajjon nincs semmi mondani-valója? És általában: mi a Nemzeti Parasztpárt állásfoglalása a nemzeti kérdésben és különösképpen Erdély kérdésében? Miért nem mondja meg? Csak ennek a hallgatásnak a fedezetében történhetnek meg azok a borzalmak, amelyekről beszélünk.

Az erdélyi vérontásban és pusztításokban a kormány a vétkes. A kormány a vétkes, mert az ő védnöksége alatt mentek végbe a történetek.

Legyen vége az erdélyi tragédiának. Tűnjének el az „önkéntes” gyilkosokból álló gárdák.

Értesítés. A Kisszamosi Sporthorgászok Egyesülete értesíti tagjait, hogy irodáját áthelyezte Fűrdő-utca 16 alá. A vezetőség.

A tanárok, tanítók és iskolai alkalmazottak szakszervezete november 11-én, szombat d. u. 4 órakor választmányi ülést tart Timár-utca 2 sz. alatt a november 13-ára, hétfőre összehívandó szakszervezeti közgyűlés előkészítése érdekében. Nyomatékosan kérjük a választmány minden tagjának az ülésen való pontos megjelenését. Az elnökség.

Tizennyolc népkonyhán látják el izletes étellel a kolozsvári nélkülözőket

KOLOZSVÁR, november 9. Boszorkányos ügyességgel és gyorsasággal csattognak a kések s a hatalmas marhahus-hegy szemelláthatóan egyre kisebb lesz. Az asszonyok dézsaszámra hordják a húst és zuppantják bele a fortyogó üstökbe. Fürge leánykezek zöldséget és burgonyát takarítanak. Az első számú kolozsvári népkonyha teljes üzemmel működik. Egyszerre hat üstben fortyog az étel s a népkonyha vezetője, mint valami hajóskapitány osztogatja parancsait.

Ime néhány beszédes adat a kolozsvári népkonyháról, amely azokat látja el élelemmel, akiknek nem áll módjában beszerezni akár anyagi, akár egyéb okokból a mindennapi élet fenntartásához szükséges élelmet.

A kolozsvári népkonyha működésének első napján, amikor még csak 1100 embert kellett ellátni, (azóta háromezer fölé emelkedett ez a szám) felhasználtak 150 kg. húst, amit a Kolozsvári Husárügyártól kaptak, 300 kg. burgonyát, 300 kg. murtot, 150 kg. kalarabét, ezenkívül 8 kg. zsirt és 18 kiló lisztet.

— Miben készítik el ezt a hatalmas mennyiséget? — tesszük fel a kérdést.

— Hat beépített főzőüstünk van, összesen 820 liter ürméretben. Egyszerre tehát ennyi ételt tudunk elkészíteni. De ez csak az első népkonyha teljesítménye, a napokban nyílik meg még tizennyolc kisebb népkonyha is, úgy hogy mindenkit el tudunk látni. Ez a központi konyha 1500 emberre van berendezve s most már ez a rendszer létszám.

— Mi az első napi ebéd?

— Egy tál étel. Zöldséges gulyás.

Beleszagolunk az egyik üstbe. Remek illat csapja meg az orrunkat,

— Tessék megkóstolni — invitálnak.

Ennek tényleg nem lehet ellenállni. Egy tányérban már ott is gőzölög a kóstoló. Csak annyit lehet mondani, hogy az íze még jobb, mint az illata.

— Mennyi a fejadag?

— Hét deci.

Hát ez bőségesen elegendő. Nemcsak ebédre, de még vacsorára is. Különösen, mert szeretettel és jószívvel főznek s nem sajnálják a hozzávalót.

A népkonyha vendégei

Közben gyülekezni kezdenek már a népkonyha vendégei. Nincs tülekedés, kiabálás. Rendben, csendben állanak, amíg rájuk kerül a sor. De nem kell sokáig várni. Egyszerre három helyen osztják az ételt, hogy jobban izledjék, még egy-egy szíves mosolyt is adnak hozzá. Tizenöt perc múlva befejeződik az ételkiosztás. 1100 embert láttak el.

Befejezésül a kolozsvári közellátási hivatal egyik vezetőjétől, a népkonyha ügyeinek intézőjétől kérünk tájékoztatást.

— A népkonyhát a város tartja fenn, saját költségén. Célunk az, hogy minden nélkülözőt elláthassunk. A beszerzés körül nehézségeink vannak, de ezeket minden körülmények között át fogjuk hidalni. Eleinte a segélyre szorulóknak idegenkedtek attól, hogy a népkonyhára járjanak. Úgy látszik azt képzelték, hogy ez lealacsonyító. Mindenki pénzbeli segélyt akart volna inkább kapni. A népkonyha megnyitásával azonban remélem eljutunk oda, hogy az emberek elhiggyék, ezáltal tényleg nemcsak látszólagos segélyezésről van szó, hanem valóban hatásos segítségnyújtásról. Csak éppen arra kérjük a közönséget, hogy csak az jelentkezzék a népkonyhára, aki valóban rászorul.

A dolgozó nő jogaiért

Megalakult a kolozsvári Nőszervező Bizottság

November 4-én a Szakszervezeti Tanács helyiségében megalakult a Szaktanács mellett működő Nőszervező Bizottság. Ez a bizottság elhatározta, hogy megkezdi minden munkásnő, háziasszony, magántisztviselőnő, háztartási alkalmazott és az értelmiségi pályán dolgozó nő megszervezését és harcbaállítást, hogy a Szakszervezeti Tanácshoz tartozó szakmák férfimunkásaival vállvetve küzdjenek a dolgozó nők is sajátos követeléseik kivívásáért.

1. Egyenlő munkáért egyenlő munkabért.

2. Fizetett szabadság a terhesség utolsó idejére és a szülés utáni első hónapokra.

3. Anya- és gyermekvédelem a gyárakban, műhelyekben, falun és a városi kerületekben. Csecsemőgondozók és napközi otthonok felállítása az üzemekben a gyárvállalatok költségein, a munkásnegyedekben és falun pedig a város, illetve a községek költségén.

4. A dolgozó nők széles harca a politikai jogokért, hogy választók és választhatók legyenek.

5. Nyíljon meg minden szakma a nők előtt.

6. Harc a kereskedelmi spekuláció és a drágaság ellen.

7. Harc a nőket behálózó reakciós fasiszta nevelés ellen. Harc a nőknek hivatását elhomályosító hazug beállítási elemek ellen.

8. Harc a nők kulturális felvilágosításáért és a sajátos női kérdések tudatosításáért.

A munkásnők szervezőbizottsága felkéri azokat a polgári értelmiségieket, akik a múltban ilyen irányú előadások megtartásánál segédkeztek, hogy ezután még fokozottabb mértékben siessenek a dolgozó nők egészségügyi, illetve orvosi és másirányú tudományos felvilágosítására. A Nőszervező Bizottság megbizottja minden délelőtt 10 órától 12-ig és délután 3-5 óráig a Szakszervezeti Tanács irodájában (Deák Ferenc-utca 9. II. emelet) az érdeklődőknek s a munkában résztvenni akaró dolgozó nőknek felvilágosítást ad. A szervező bizottság felkéri az összes szakszervezeti csoportokat, amelyeknek a sorai-ban női tagok működnek, hogy egy-egy nőt delegáljanak be a munkásnők szervező bizottságába.

A MADOSz megyei gyűlése.

A Magyar Dolgozók Szövetségének kolozsmegyei bizottsága november 12-én, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel Farkas-utca 7 alatt vármegyei értekezletet tart. Tárgysorozat: 1. Vidéki beszámoló. 2. A demokratikus magyarság megszervezése. 3. A megyei bizottság megválasztása. 4. Sémelmek. 5. Indítványok. Minden köz-ség saját érdekében küldje be kiküldöttéit. A MADOSz megyei szervező bizottsága.

Meghívó. Az ácsmesteri és tetőfedő szakosok pénteken 3 órakor újjaszervező gyűlést tartanak az Ipar-testületben.

Kolozsvár első demokrata városi tanácsa felállította az új ügyosztályokat

A városi rendőrség fegyvert és egyenruhát kap

KOLOZSVAR, november 9. A felszabadult Kolozsvár polgármestere az orosz katonai parancsnokkal egyetértésben ideiglenes városi tanács összehívását határozta el a közrend helyreállítása érdekében. A városi tanács tagjait a demokrata elvnek megfelelően nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül a különböző társadalmi osztályok, egyházak, intézmények és pártok kiküldöttjeiből jelölték ki. A 26 tagú ideiglenes tanács tagjai a következők: Lucrețiu Curea egyháztanácsos, Băliban Virgil főesperes, Costea János főesperes, Deák Ferenc református lelkész, Baráth Béla apátplébános és Ūrmösi Károly esperes a kolozsvári egyházak képviselőiben, Dán István, Belovay József, Solomon Sabin, Bruder Ferenc, Timofi György a Szakszervezeti Tanács képviselőiben, Zagoni Szabó István, Tárkányi Ferenc, Bodea Pál a kolozsvári földművesek, Albon György, Borinyik György, Sallak Dezső, Mureșan Oliviu, Scridon Virgil, Crișan Sándor, Derzsi Ferenc, Cozea György, Hatos Romulus, Mădrea Hedvig, Rusu György és Poșol Victor dr. a kolozsvári kereskedők, kisiparosok és szövetkezetek, valamint az értelmiségiek, Léb Sándor a zsidóság, Pojghi Miklós és Salvan Virgil a rendőrség képviselőiben.

Nemzeti különbség nélkül

A városi tanács kedden délután 3 órakor tartotta első közgyűlését. A közgyűlésen a távollévő Bugnariu Tudor polgármester helyett Curea Lucrețiu elnökölt, aki rövid megnyitó beszédében a nap jelentőségét méltatta s örömet fejezte ki, hogy végre nemzeti és vallási különbség nélkül zavartalanul ülhetett össze ennek az ősi városnak a tanácsa.

A megnyitó után Demeter János dr. alpolgármester ismertette a város mai nehézségeit s terjedelmes javaslatot terjesztett a közgyűlés elé a város közrendjének, közbiztonságának és közellátásának biztosításáról és az egyes városi ügyosztályok élére ideiglenesen kinevezendő osztályvezetőkrol.

A polgármesteri előterjesztést a közgyűlés megelégedéssel vette tudomásul s a javaslat értelmében egyhangulag a következőket delegálta az ügyosztályok vezetésére: Munkügyi hivatal: Poșol Viktor dr. Közellátási hivatal: Albon György és Sallak Dezső. Közmunkaügyek: Léb Sándor, Tárkányi Ferenc és Bodea Pál. Iparhatóság: Dán István és Crișan Sándor. Gazdasági ügyosztály: Bruder Ferenc. Sajtóügyek: Hatos Romulus és Nagy István. Számvevőség: Derzsi Ferenc. Műszaki osztály: Salvan Virgil. Személyzeti ügy-

osztály: Haraclan Pál.

A városi vízművek és a villanyművek tanácsának megszervezésével: Solomon Sabint és Belovay Istvánt bízták meg.

A közgyűlés ezután a rendőrség kérdésével foglalkozott és elhatározta, hogy a rendőrség tagjait fegyverekkel és vasbottokkal látja el.

Groza Péter üdvözlése

A tanács végül Curea Lucrețiu elnök és Demeter János alpolgármester indítványára határozati javaslatot fogadott el. A határozati javaslat kimondja, hogy Kolozsvár város ideiglenes városi tanácsa Románia új kormányának megalakulása alkalmából nagybecsülése kifejezése mellett üdvözli Groza

Péter miniszterelnökhelyettest, mint Erdély fiát s mint az erdélyi demokratikus törekvések leghívebb képviselőjét és sok sikert kíván a népek megbékélése érdekében kifejtendő munkájához.

A városi tanács keddi közgyűlésén kijelölt ügyosztályvezetők a szerdai nap folyamán hivatalosan is átvették az ügyosztályok vezetését s megkezdték azok megszervezését. A nagyközönség ezután ügyesbajos dolgaival közvetlenül az illetékes ügyosztályokhoz fordulhat. A polgármester, illetőleg az alpolgármester csak abban az esetben fogad, ha valaki nincs megelégedve az ügyosztályvezetők döntésével.

AZ ERDÉLYI ZSIDÓSÁG TRAGÉDIÁJA (II.)

„Vakulj magyar! Visszük a zsidót...”

Nézzünk végig a meghurcolt erdélyi zsidóság utján. Erdély fővárosának falai között lejátszódott eseményeket szemlélünk. Itt sűrűsödött egésszé több ezer család egyazon tragédiája.

Az 1944-es esztendő borus égbolttal tavaszán valóban még alig volt Európának egy-egy pontja, ahol megpihenhetett a sorsot kutató zsidó tekintete. Pedig már recsegett-ropogott a földrész a felszabadító erők feszítéseitől. A német fegyverek azonban még közvetlen közelről árnyékot vetettek minden felcsillanó reményre. A Kossuth halálának évfordulóján kezdődött magyarországi német felvonulás napról-napra közeledett Kolozsvárhoz.

Március utolsó napjaiban bekövetkezett a város megszállása. Közben újabb változatokkal folyt tovább a szemfényvesztés a magyar tömegek teljes megvakítására. A német áfiumot a „magyar helytállás és a magyar kötelesség aranykönyvé”-ből kiragadott idézetekbe burkolva adagolták a frazeológia nagy központi művelői.

Tuszkok az SS géppisztolyosai között

Erdély fővárosában ősi ösztönök ébredtek újra a lelkekben: „Ne higgy magyar a németnek...” Nosza megindultak rögtön a friss áfiumszállítmányok.

A kolozsvári német kolónia száza, élükön a nagyfejű Urschitz és a kisfejű Kuck urakkal, sorrajárták lakóikat:

— Mégis csak nagy szégyen, uraim! A németeknek kell rendet csinálni... a zsidók között Magyarországon. Uraim, nincs Önöknek egyetlen problémájuk, amit nem mi oldanánk meg...

A lakáj Jánosok bólintottak és elismerték, hogy Kuckék „mondtak valamit”.

Közben a Gestapo berendezkedett. Első tevékenysége az volt, hogy tuszkokat szedett... Exponált zsidó személyiségeket, ügyvédeket, orvosokat, újságírókat, gazdasági szakembereket és virilistákat.

— A nemzeti szocializmus a többi között nem tűr virilizmust — sugták Urschitzék megnyugtatólag a sorsa felett aggódó kiskereskedőnek, akihez még a hitelképes időkől fűzték őket kapcsolatok.

A tuszkokat az SS géppisztolyosai felvonultatták az utcákon egy erős délelőttön. Asszonyok, gyermekek,

öreges és betegek halvány arcai világlóttak a szomorú menetből. A családok kis kéziláskát vihettek magukkal csupán. Az SS-gyerekek azt a megdöbbenést járólak, aki a bémészködők közül köszönteni merete a csoportban haladó ismerősét, beráncigálták a sorba...

— Ma már nem lehet zsidóbarát politikát folytatni... — mondták a fejesek.

A tusz-szedéssel párhuzamosan, amelybe szélesebb alapokon később lassan, de fokozatosan a polgári hatóságok is bekapcsolódtak, megkezdtek a katonai behívójegyek ontását is.

Ki ez a Döme?

„Erdély népe először vonul fel tömegesen az új Európa nagy harcára...” — irták öblös szavakkal. Ez volt a rejtett vezérszólam a zsidókörülkérő hangversenyben. „Németország segítségével — hirdették uton-utfélen — tehermentesítjük az országot, főleg gazdasági vonatkozásban, amikor hozzáfogunk az éveken át csak látszólag rendezett zsidókérdés gyökeres megoldásához.”

A demokrata magyar újságírógárda szétverése és a magyar népi irodalom megfojtása után a nagy német birodalom budapesti teljhatalmu megbízottja már találkozott is Sztójay Dömevel.

— Ki ez a Döme? — kérdezte a jámbor kolozsvári civis.

— Nem tudom, de asszonygák, hogy rosszul beszél magyarul.

— Akkor az is Berlinből jött... Kis szünet.

— Sűrűn mennek fiaink a frontra. Sok a behívás.

— Ugyan, ugyan, atyafiak! Ne azt nézzék. Odasüssenek, viszik a zsidókat pereputtyostól — sugalmazták Urschitzék és állandóan növekedő lakájkisérőjük buzgó tagjai.

Igen, a „gyökeres megoldás” keretében nagyméretű felvonulások korszaka kezdődött meg. Végláthatatlan katonai menetoszlopok haladtak át Kolozsvár utcáin és ezzel egy időben megkezdtek német ellenőrzés alatt a zsidó családok elhurcolását csecsemőtől az aggastyánig.

A szoldateszka uralma kidomborodott s tevékenyen bekapcsolódott a zsidósági ügybuzgó hitleri politikájához, melyet Délkelet-Európa e sarkán ebben a jelképes formulában is jellemezhetek volna, ha a szólásszabadságot engedélyezték volna: „Vakulj magyar! — Visszük a zsidót...”
László Béla.

HIREK

A vörös hadsereg vezérkara háborús pengőt hozott forgalomba. A vörös hadsereg által kibocsátott pengő egyenlőértékű a Magyar Nemzeti Bank által kibocsátott pengővel és teljes értékű fizetési eszközként szolgál a felszabadított területeken. Mindennemű fizetés akár háborús pengővel, akár a Magyar Nemzeti Bank által kibocsátott pengővel egyformán eszközölhető. Más pénzmemek is teljes érvénnyel hozhatók forgalomba, de csak az általános meg szabott arányok szerint. Minden üzörkedés szigorúan tilos.

Adományok a Világosság alapítványára. Lapunk az orosz forradalom évfordulója alkalmából gyűjtést kezdeményezett a hitlerizmus ellen folyó harcban megsebesült katonák és a vidéki vasgárdista terror áldozatai javára. A gyűjtéshez Belovay István cipész munkás 200, Fülöp Géza nagykereskedő 600 pengővel járult hozzá. Az összeget továbbítottuk a Népvédelmi Egyesülethez. További adományokat nyilvánosan nyugtázzunk.

KOLOZS VÁRMEGYE 16-ispánja elrendeli, hogy az összes lobogókat azonnal szedje le mindenki. A jövőben csak nemzeti ünnepek alkalmával, vagy a főispáni hivatalnak talragasz és sajtó útján közölt rendeltetése tüntethetők ki a lobogók.

ORVOSI HIR. Dr. Keresztesi Ferenc, a zsidó kórház orvosa újra rendel Mikes Kelemen-utca 17. szám alatt.

Távolítsuk el a lasiszta talragaszokat. Felhívjuk az összes háztulajdonosokat, gondnokokat és háztelügyelőket, hogy a házfalakon és kerítéseken levő mindennemű lasiszta feliratot legrövidebb időn belül távolítsák el.

PROF. DR. VERESS FERENC rendeléseit folytatja Széchenyi-tér 43 alatt naponta 2—4 óráig.

Vastárgyak árverése. Pénteken délután 4 órakor Dózsa György-utca (volt Wesselényi Miklós-utca) 8 szám alatt árverés után eladásra kerülnek különböző, új állapotban levő vastárgyak.

Dr. LÖRINCZ ISTVÁN klinikai orvos rendeléseit folytatja Széchenyi-tér 43 alatt naponta 2—4 óráig.

A gazdasági üzemhelyiségek bejelentése. Az elsőfokú iparhatóság hirdelményt bocsátott ki, mely szerint a háztulajdonosok, illetve azoknak itteni hozzátartozói kötelesek 48 órán belül bejelenteni a házukban lévő olyan üzlet- és műhelyhelyiségeket, amelyeknek tulajdonosai elmenekültek vagy ismeretlen helyen tartózkodnak. A bejelentést a városházán, az első emelet 14. számú szobában... megtenni.

A **MAROSÁN JÁNOS** szobafestő elhunyt alkalmával megjelent rokonoknak és ismerősöknek köszönetet mond a gyászoló család.

Ocskavas és gépszij. A polgármester elrendelte, hogy az összes gépszijakat vissza kell adni a gyáraknak. Ugyancsak megtiltotta az ocskavas és fémek kivitelét a város területéről.

HALALÓZAS. Mely fájdalommal tudjuk, hogy a szeretett jó édesanya, nagyjánya, anyós Bihacsy Gusztávné, szül. Márton Ida, életének 72-ik évében f. hó 8-án rövid szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 10-én d. u. 3 órakor a köztemető halottak kapujánál. A gyászoló család.

APRÓHIRDETÉSEK

Hirdetéseket délelőtt 8-11 óra között veszünk fel.

NIKKELEZÉST, krómozást, csiszolást és lakatosmunkákat vállalok. Szlezják fémpari üzem. Deák Ferenc-utca 24. 126

VILLALAKÁS, 4 szobás, összkomfortos, Kölcsey-utcában kiadó. Cim a kiadóhivatalban Gr. 7

TISZTVISELŐNŐ azonnali elhelyezkedést keres bármilyen irodában, vagy kereskedelmi vállalatnál. Cim a kiadóban. 147

ÁRUSÍTÓKAT és árusítónőket, akik a román és magyar nyelveket bírják, keres Nagy áruház. Jelentkezni 12-2 között. Eötvös-utca 30., apartament balra. 224

FÜTŐT keres Transsylvania-szálloda, ki villany- és vízvezetékjavításhoz ért. 231

KIADÓ LAKÁSOK Kálvin-u. 16., modern házban, 3 szobás, 2 szoba és hallos, 2 szobás lakások; konyha, előszoba, fürdőszobával mindhárom lakásban. Érdeklődés és megtekintés Kálvin-u. 12., Fodor urék által. 229

MAGÁNOS fiatalember háztartása vezetésére megbízható háztartásnőt keres. „Biztos megélhetés” jelígyére a kiadóba. 227

23-24-ES gyermekhócipót, lehetőleg fehérre vennék. Cim: Lászlóné, Szentegyház-utca 28. I. em. 225

PERZSASZÖNYEGEKET, nagyon régi festményeket, régiségeket, arany ékszereket és minden más tárgyat bárkitől, jó állapotban azonnal vesznek. Fél 7-fél 10-ig, délután 1-3-ig és esti órákban. Eötvös-utca 30., apartament 2., balra. 223

SZALONOMMAL átköltöztem Deák F.-u. 23. alá, szíves pártfogást kérve maradok tisztelettel Kerekeszti Sándor női szabómester, Ugyanott egy üvegesfal eladó. 210

KIADÓ butorozott szoba. Apafi-utca 121. 220

ROMÁN-MAGYAR gépirónó állást keres. Cim a kiadóban. 228

EBÉDLŐT vagy kombinált szobabutorot vennék. Cim a kiadóba, „Ebédlo” jelígyére. 214

ELUTAZÁS miatt azonnal eladó egy háló és más butorok. Madách-utca 11. szám. 148

ROMÁN, magyar gépirónó állást keres. Cim: Deák F.-u. 22. sz. földszin. 145

KOMOLY, megbízható urileány lakótársnót keresek. Érdeklődni: Deák F.-u. 22., házfelügyelőnél. 145

VESZEK 10 mázsa takarmányrépát és egy angoragyapju kártológépet, Kazinczy-ut 52. 155

AZONNALRA kiadó három szoba, konyha, fürdőszoba, kamra butorral, esetleg nélkül. Ugyancsak 1 szoba, konyha. Megtekinthető bármikor Fellegvári-ut 82. Értekezni lehet 2-3 között Katz Sándornál, Szentlélek-u. 3., II. 149

KÖZPONTBAN, egyszemélyes butorozott szobát keresek. Cim a kiadóban. 153

BUTOROZOTT szoba kiadó I. em. utca 4 sz. alatt. 194

AUTOGEN-, villanyhegesztést és lakatosmunkákat szakszerűen végez Czerneczky, Tibor-utca 2. 200

MŰHELYEMET MEGNYITOTTAM. Villanyhegesztést, galvanizálást, fénynyomást, vasesztérgályos, stb fémmunkákat vállalom. Schlezák Ferenc, Str. St. O. Jósif-Szép-utca 3. 200

KUN MÁTYÁS FIA késes és látszerész műhelyéből (Kossuth Lajos-utca 1.) jogtalanul elvitt serszármokért, ugymint: szemüveg, kör- és fazonvágóért, különleges látszerészfogókért, satukért, stb. visszahozónak a teljes értéket megfizetem. Nyomra vezetéket magasan díjazok. Kun Frigyes tulajdonos. 201

EGY hölgyfodrászsegédet elvesz azonnal Römer. 218

KÉT iskolás leányka otthont talál. Fadrusz János-utca 2. Gr. 8

Visinszky helyettes külügyi népbiztos Bukarestben

BUKAREST, november 9. (Rádió) Visinszky, a Szovjetunió helyettes külügyi népbiztosa szerdán délután hivatalos látogatásra Bukarestbe érkezett. Visinszkyt C. Vișoianu külügyminiszter fogadta.

A látogatást bejelentő hírrel összefüggésben kétségtelenül

helytálló az a megállapítás, hogy az új kormány megalakítása után a fegyverszüneti feltételek gyors és helyes irányu végrehajtása érdekében Visinszky helyettes külügyi népbiztos személyes bekapcsolódása igen időszerűvé vált.

Amerikai repülők első ízben támadták meg Szingapurt

Amerikai szuper-erődök nagy támadást hajtottak végre Manilla ellen. Leyte-sziget nagyrésze már az amerikaiak birtokában van. Eddig 5 hadosztályt szállítottak partra. Az amerikai légiőrkedden első ízben intézett támadást Szingapur ellen,

ahol a hajójavító üzemekben nagy károk keletkeztek. Ez súlyos csapást jelent a japán haditengerészetre, mert a fülöp-szigeti nagy tengeri csata után hajóhadának nagy része elpusztult, vagy megrongálódott.

Anglia megelégedett Sztalin beszédével

Mint a londoni rádió jelenti, a Times diplomáciai munkatársa megjegyzi, hogy Sztalin marsall beszédének egyik pontja Nagybritanniában különös érdeklődésre tarthat számot. Ez a pont Japánnak, mint erőszakos támadó nemzetnek a meghatá-

rozása volt. Mióta a szovjet kormány, 1941 áprilisában, semlegességi egyezményt kötött Japánnal — állapítja meg a Times diplomáciai levelezője — a szovjet vezetői ritkán beszéltek nyilvánosság előtt a távolkeleti háborúról.

VILLANYSZERELÉST és javítást vállal Elekrika, Léb Zsigmond, Kossuth Lajos-utca 2. 209

OKTÓBER 13-án üzletemből elvitt Singer-varrógép nyomra vezetőjének 100 pengő jutalmat adok. Fazakas Mihály férjiszabó, Kossuth Lajos-u. 35. 203

FŐZNI tudó bejárónó azonnal alkalmazást kaphat, Szent György-ter 4., első emelet. 254

FIATAL, megbízható, szorgalmas házmeesterpárt keresek lakással, fizetéssel és villannyal. Értekezni 1-2 óra között, Mikó-u. 10. 261

SZŐRMÉS báránypőrök kikészítéséhez szűcsöket keres, Dermata Művek Kolozsvár. 266

ÖNÁLLÓAN dolgozó borbélysegédet azonnal felveszek. Értekezni Szent István-ut 70. — Egy szolidabb nő vagy férfi szállást kaphat. 257

MINDENES cselédlányt felveszek azonnalra, vagy tizenötödikére. Hunyadi-ter 19. sz., emelet. 247

PERFEKT román nyelvtanárt (nőt) keresek. Cim: Segesvári festéküzlet, Kossuth-u. 7. 241

VESZEK modern telehálót, Rátz ékszerész, Mátyás király-ter 19. 258

AMERIKAI íróasztalt, kisméretűt, jókarban megvételre keresek, Divatház, Unió-utca 2. sz. d. e. 8-3-ig. 249

KÖNYVET, könyvtárat bármilyen nyelven vesz Kovács, Jókai-u. 4., kapu alatt. 251

NAGYOBBMENNYISÉGŰ takarmányrépa eladó, Lakatos János, Simon Elek S. 235

BÉLYEGALBUMOT, tömegbélyeget bármilyen mennyiségben veszek, Horea-ut 48., I. emelet 5. ajtó. 238

JÓKARBAN levő főzőkemence eladó, Bezeredy-u. 13. 245

EGY szalagmunka és egy cseléd-ágy eladó, Magyar-utca 4. sz. Krainer M. r. a., em. női divatszalon. 262

MAGAS jutalmat adok annak, ki nyomra vezet elveszett butoraim, zongorám kézrekerítésében. Butoraimat a Gyufagyár-utca 15. sz. akk-telep-ről vitték el. Cim a kiadóba kérem. 150

INDULOK Budapestre, levelek, üzenetek továbbítását vállalom, Apafi-utca 8. 250

ROLLÓJAVÍTÁST és mindennemű akatasmunkát vállalom, Dézsma-utca II. szám. 255

EGY g ermekkocsi eladó, Pata-utca 90. szám. 265

MINDENNEMŰ bélyegző- és domborcimke jutányos árban, Lukácsnál, Farkas-u. 7. 252

BÉLYEGZŐKÉNY gyors és pontos kiszolgálás, Kolozsvár, Farkas-u. 7., Lukácsnál. 252

ELVESZETT egy darab hócipő Moldován Gergely-utcától Józsa Béla-utcán, Malom-utcaig. Becsületos megtalálóját jutalom ellenében Malom-utca 8. sz. alá adja le. 240

MEGBIZHATÓ szobatarársnót keresek. Cim: Kossuth L.-u 10., házfelügyelőnél. 236

VENDÉGLŐI pályázatot hirdet a kolozsvári Husiparosok Szövetsége, Kriza-utca 16. sz. Pályázhat, aki vendéglői iparral és italmérségi engedéllyel rendelkezik. Pályázatot f. hó 11-én déli 1 óráig kell benyújtani az irodába, ahol a feltételek is megtekinthetők. 243

FELSZÓLÍTÁS! Mindazok, akiknél cégünkől elhurcolt hordók, vagy egyéb felszerelési tárgyak vannak, 3 napon belül juttassák azt vissza a Király-u. 18. szám alá, mert ellenkező esetben hatósági segédlettel fogjuk felkutatni azokat és a törvényes eljárást indítjuk meg ellenük. Nyomra vezetőket jutalmazunk. „Fenyves” borkereskedelmi R. T. 247

VILLÁBAN butorozott garçonlakások és szoba fürdőszobahasználattal kiadó, Póczy-u. 11. 253

LAKÓTÁRSNÓT keres idősebb asszony tisztá, egészséges szobába. Kóker-ut. 80.

ORVOSI rendelőnek vagy irodának 2 világos szoba Főtéren azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 246

EGY 2 ágyas és egy 1 ágyas butorozott szoba fürdőszobahasználattal, ágynemű nélkül kiadó. Cim a kiadóban. 237

ÜRES üzlethelyiséget keresek, esetleg lakással, azonnali belépésre, cim a kiadóban. 246

KÉT szoba, konyha, előszoba butorozva kiadó, Dohány-u. 26. Megtekinthető d. e. 8-11. 263

TUDATOM a nagyérdemű közönséggel, hogy töltőtoll, borotvapenge és diszmiáru üzletemet újból megnyitottam. Javítások gyorsan és szakszerűen készülnek. Használt tollakat veszek és cserélek. Pap Lajos Malom-u. 8. sz. 276

A szovjet nép most minden bizonnyal teljes jelentőségét felismeri annak, hogy Sztalin marsall párhuzamot vont Japán és Németország tervei és sorsa között s Japán épp úgy erőszakos támadó nemzetnek nevezte, mint a hitleri Németországot.

Partizánharcokra kényszerítik a magyar ifjúságot

LONDON, november 9. (Rádior) A Reuter-iroda jelentése szerint utcai harcok folynak Budapesten a magyar munkástömegek és az SS-kötelékek között. A hitlerista magyar katonai hatóságok most a középiskolák és a főiskolák ifjúságát partizánharcokra kényszerítik. Az ifjúság körében visszahatás mutatkozik.

Francot nem engedik a béketárgyalásokra

LONDON, november 9. (Rádió) Madridi jelentések szerint Franco kijelentette, hogy részt akar venni a háboru utáni béketárgyalásokon. A Daily Mail ezzel összefüggésben felháborodással jegyzi meg, abban az esetben, ha Franco Spanyolországát odaengedik a tárgyalóasztalhoz, a fasizmus elleni küzdelemnek mindenértelme elvesz.

JÓKARBAN levő, nem modern fehér konyha, kisebb és nagyobb 2 drb szekrény, 4 drb szék és jég-szekrény eladó. Mócok-utja 9. 277

KIADÓ 3 szoba, konyha, fürdőszoba. Fővény-utca 1. sz. Értekezni Pasteur-u. 15. sz.

MINDENNEMŰ új és használt modern butort magas áron megveszek. Cim Deák Ferenc-utca 24. szám, 4. ajtó. 282

BUTORASZTALOS segédet és tanulót felveszek. Deák Ferenc-utca 24. 282

HÁZMESTER lakást kaphat udvar-takarításért. Unió-utca 24. 280

KÉT kis szoba kiadó. Unió-utca 24. sz. 280

IDŐSEBB gép- és vízvezeték-szerelő gépészi vagy házfelügyelői állást keres. Cim a kiadóban. 281

SÜRGŐSEN eladó hálószobabutor, ebédlo kredencek. Kálmán király-ut 78. sz. Délután 3-5 között. 278

BUTOROZOTT szoba különbejáratú 1-2 személy részére kiadó, Unió-u. 24. 280

EGY jó borbélysegédet keresek, cim a kiadóban. 271

BUTOROZOTT szoba konyahasználattal házaspárnak központban kiadó. „Csendes lakó” jelígyére cim a kiadóba kérek. 270

KÉREM azon urat és hölgyet, akiknek f. hó 4-én este Szamosfalván egy autóra feladtam a csomagom és lemaradtam, jutalom ellenében értesítsenek a lakáscímükről e lap kiadó-jában. 269

KERESEK üzlethelyiséget vendéglő részére pincével a belvárosban megvételre, vagy társulnék. Cim: Főter 20. Jenei. 267

MÉLY gyermekkocsi jókarban levő eladó, Földész-u. 3. 274

ELCSERELNÉK egy jókarban levő női kabátot egy férfi télikabattal. Cim: Mócok-utja 83. sz. em. 270

SOLYMOSSY Viola zongoralanárnő tanítását megkezdi. Deák F.-u. 4. 178

A király-utcai elemi iskola tanulóinak szülei jelenkezzenek pénteken és szombaton délelőtt az iskolában.

Szerkeszti BALOGH EDGAR
A szerkesztést felül NAGY ISTVAN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Brassai utca 7.